Eiropas Savienības Padome

Briselē, 2026. gada 26. novembrī
(OR. en)

16472/26

FISC 435
ECOFIN 1576

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs:	Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre, parakstījusi direktore *Martine DEPREZ*
Saņemšanas datums:	2026. gada 24. novembris
Saņēmējs:	Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretāre *Thérèse BLANCHET*
K-jas dok. Nr.:	COM(2026) 629 final
Temats:	KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI par to, kā darbojas režīms, kas ieviests ar Padomes Direktīvu 2010/24/ES (2010. gada 16. marts) par savstarpēju palīdzību prasījumu piedziņā saistībā ar noteiktiem maksājumiem, nodokļiem, un citiem pasākumiem

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2026) 629 final.

Pielikumā: COM(2026) 629 final

EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 24.11.2026.
COM(2026) 629 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

par to, kā darbojas režīms, kas ieviests ar Padomes Direktīvu 2010/24/ES (2010. gada 16. marts) par savstarpēju palīdzību prasījumu piedziņā saistībā ar noteiktiem maksājumiem, nodokļiem, un citiem pasākumiem

Ievads

1. Visiem ir jāmaksā sava taisnīga nodokļu daļa. Ja nodokļi netiek maksāti, nodokļu iestādēm jāveic piedziņas pasākumi šo nodokļu iekasēšanai. Tomēr nodokļu iestāžu kompetences joma ir ierobežota to attiecīgās valsts teritorijā. Tās nevar piedzīt prasījumus ārvalstīs, lai gan parādnieki, iespējams, ir pārcēlušies uz citām valstīm vai var turēt aktīvus citās valstīs. Lai to risinātu, ES ir pieņēmusi tiesību aktus, kas ļauj dalībvalstīm sniegt savstarpēju palīdzību maksājumu, nodokļu un citu pasākumu piedziņā. Šis tiesiskais regulējums ir atrodams Direktīvā 2010/24/ES ("Piedziņas direktīva")[1]. Tagad, kad direktīvas noteikumi ir transponēti valstu tiesību sistēmās, dalībvalstīm ir jāsniedz savstarpēja palīdzība, apmainoties ar informāciju, paziņojot dokumentus, piedzenot nodokļu prasījumus pieprasījuma iesniedzējas dalībvalsts vārdā un vajadzības gadījumā pieņemot izpildes nodrošināšanas pasākumus.

   Savstarpēja palīdzība piedziņas jomā palīdz nodrošināt, ka ikviens maksā nodokļus, un novērš krāpšanu nodokļu jomā un budžeta zaudējumus dalībvalstīm. Tas veicina taisnīgumu un nediskrimināciju Eiropas Savienībā.

2. Reizi piecos gados Komisijai ir jāziņo Eiropas Parlamentam un Padomei par to, kā darbojas šie piedziņas palīdzības pasākumi. Šis ziņojums ir turpinājums Komisijas 2020. gada 18. decembra ziņojumam COM(2020) 813[2] un aptver 2020.–2025. gada periodu.

3. Gatavojot šo ziņojumu, Komisija 2025. gadā sāka visaptverošu apsekojumu visās dalībvalstīs, pieprasot gan kvantitatīvus, gan kvalitatīvus datus par plašu tematu loku, kas attiecas uz nodokļu piedziņu. Anketā galvenā uzmanība tika pievērsta valstu centrālo koordinācijas biroju organizācijai un resursiem, e-veidlapu pareizai izmantošanai, lai nosūtītu palīdzības pieprasījumus un atbildētu uz tiem, un Piedziņas direktīvā noteikto termiņu ievērošanai, apstrīdēto pieprasījumu ietekmei un noilguma termiņiem, kā arī izpildes nodrošināšanas pasākumu pieejamībai. Tās mērķis bija arī gūt labāku priekšstatu par pieejamo rīku izmantošanu, lūdzot dalībvalstis sniegt datus par to valsts piedziņas rādītājiem un norakstīšanas praksi, sadarbību ar maksātnespējas administratoriem, PVN atmaksas pieprasījumu apstrādi un tā PVN piedziņu, kas joprojām nav samaksāts saskaņā ar vienas pieturas aģentūras (*OSS*) režīmu[3]. Visbeidzot, apsekojumā dalībvalstis tika aicinātas paust viedokli par administratīvo slogu, daudzpusējas rīcības iespēju un citām iespējamām ES tiesību aktu reformām, kā arī sadarbību ar trešām valstīm. Saņemtās atbildes tika ņemtas vērā šajā ziņojumā izklāstītajā analīzē. Tomēr ne visas dalībvalstis uz šo apsekojumu atbildēja apmierinoši un savlaicīgi. Viena dalībvalsts atbildi nesniedza vispār.

1. Norises pēc iepriekšējā ziņojuma

4. Iepriekšējā ziņojumā tika noteiktas **piecas prioritārās darbības**:

---

[1] Direktīva 2010/24/ES (2010. gada 16. marts) par savstarpēju palīdzību prasījumu piedziņā saistībā ar noteiktiem maksājumiem, nodokļiem un citiem pasākumiem (OV L 84, 31.3.2010., 1. lpp.).

[2] Komisijas ziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei (2020. gada 18. decembris) par to, kā darbojas režīms, kas ieviests ar Padomes Direktīvu 2010/24/ES (COM(2020) 813).

[3] Saskaņā ar Savienības *OSS* režīmu nodokļu maksātāji, kas ir iedibināti kādā ES dalībvalstī un piegādā preces vai sniedz pakalpojumus privātiem klientiem citās dalībvalstīs, var deklarēt un samaksāt savā dalībvalstī (*OSS* identifikācijas dalībvalstī) PVN, kas maksājams minētajās citās dalībvalstīs (patēriņa dalībvalstīs). *OSS* identifikācijas dalībvalsts iekasē šo PVN un pēc tam pārskaita to patēriņa dalībvalstīm.

1) uzlabot statistikas datu vākšanu par piedziņas palīdzības izmantošanu ar mērķi labāk izvērtēt savstarpējās piedziņas palīdzības efektivitāti un lietderību, ņemot vērā nepieciešamību izvairīties no papildu darba slodzes valstu nodokļu iestādēm vai to ierobežot. Īpaša uzmanība būtu jāpievērš arī saiknei starp saņemto palīdzības pieprasījumu radīto darba slodzi un administratīvajiem resursiem, kas izmantoti pieprasījuma saņēmējā dalībvalstī;
2) izskatīt problēmas atsevišķu dalībvalstu līmenī saistībā ar valsts piedziņas noteikumiem vai praksi, kas kavē savstarpējās piedziņas palīdzības netraucētu darbību, lai risinātu šos jautājumus;
3) izvērtēt vajadzības un veidus, kā uzlabot piedziņas palīdzības sistēmas darbību ES līmenī;
4) uzlabot gan valstu nodokļu iestāžu, gan nodokļu maksātāju zināšanas un izpratni par tiesību aktiem savstarpējās piedziņas palīdzības jomā;
5) izvērtēt iespējas un veidus, kā veicināt un atvieglot piedziņas palīdzību ar trešām valstīm, ņemot vērā ES kompetenci un prioritātes.

5. Attiecībā uz turpmākajiem pasākumiem saistībā ar šīm prioritārajām darbībām var ziņot par **šādām norisēm**.

1) Lai atvieglotu un uzlabotu statistikas datu vākšanu[4], Komisija izstrādāja rīku statistikas automatizētai vākšanai. Tests 2025. gada pirmajā pusē apstiprināja tā vispārējo uzticamību, lai gan tā precizitāte joprojām ir atkarīga no elektronisko veidlapu pareizas izmantošanas piedziņas palīdzības pieprasījumiem un turpmākajiem pasākumiem.
   No 2026. gada (attiecībā uz statistiku par piedziņas palīdzību 2025. gadā) tiek vākti attiecīgi papildu dati, piemēram, atbilžu savlaicīgums un palīdzības pieprasījumu skaits un pārskatīšanas iemesli. Automatizēta statistikas datu vākšana ne tikai uzlabo dalībvalstu paziņoto datu ticamību, bet arī palīdz samazināt to administratīvo slogu.
2) Pēc atsevišķu dalībvalstu līmenī izvirzīto jautājumu izskatīšanas Komisija 2023. gadā sāka ES izmēģinājuma darbības attiecībā uz astoņām dalībvalstīm, lai novērtētu par piedziņu atbildīgo valsts iestāžu piekļuvi informācijai par bankas kontiem un citiem aktīviem, lai izpildītu pieprasījumus pēc informācijas, kas ir būtiska nodokļu piedziņas vajadzībām. Šo darbību rezultātā ir veikti vairāki valsts tiesību aktu precizējumi un grozījumi, uzlabojot šo iestāžu spēju sniegt nepieciešamo informāciju, lai atbildētu uz citas dalībvalsts pieprasījumu par to jurisdikcijā turētiem aktīviem.
3) Turklāt 2024. gada oktobrī Komisija sāka pārkāpuma procedūru, aicinot dalībvalsti (Maltu) veikt korektīvus pasākumus: prasījumi no citām jurisdikcijām netika uzskatīti par tieši izpildāmiem, un tiem bija nepieciešams iepriekšējs apstiprinājums valstu tiesās. Šāda prakse bija pretrunā Piedziņas direktīvas 12. panta 1. punktam, kas vienotajam instrumentam, kurš atļauj izpildi pieprasījuma saņēmējā valstī, piešķir tūlītēju izpildu spēku. Šī pārkāpuma procedūra tika slēgta pēc tam, kad 2025. gadā stājās spēkā tiesību aktu grozījumi, kuru mērķis ir saskaņot valstu noteikumus ar ES tiesību aktiem.
4) Turklāt, izmantojot dažādas iniciatīvas, Komisija veicināja gan valstu nodokļu iestāžu, gan nodokļu maksātāju zināšanas un informētību par tiesību aktiem, kas attiecas uz palīdzību piedziņas jomā: regulāras piedziņas ekspertu grupas sanāksmes, īpaši *Fiscalis* darbsemināri jauniem ierēdņiem, tematiski darbsemināri par konkrētiem jautājumiem, piemēram, nodokļu maksātāju tiesību aizsardzību, un e-mācību moduļa

[4] Saskaņā ar Direktīvas 2010/24/ES 27. panta 1. punktu katrai dalībvalstij ik gadu ir jāpaziņo statistikas dati par informācijas, paziņošanas, piedziņas vai izpildes nodrošināšanas pasākumu pieprasījumu skaitu, kas gada laikā nosūtīti katrai pieprasījuma saņēmējai dalībvalstij un saņemti no katras pieprasījuma iesniedzējas dalībvalsts; prasījumu summu, par kuru prasīta palīdzība piedziņas veikšanā, un piedzītās summas.

sākšana par elektronisko veidlapu izmantošanu. Šīs darbības papildināja valstu apmācības centienus.

5) Palīdzība piedziņas jomā tika apspriesta arī starptautiskās sarunās. Ar Apvienoto Karalisti tika panākta vienošanās par jaunu satvaru saskaņā ar Tirdzniecības un sadarbības nolīgumu[5], savukārt noteikumi tika iekļauti asociācijas nolīgumā, par kuru notika sarunas ar Andoru un Sanmarīno[6], kā arī sarunas ar Šveici un Norvēģiju[7]. Šīs iniciatīvas palīdz paplašināt sadarbību piedziņas jomā ārpus ES.
Saistībā ar nolīgumiem, par kuriem panākta vienošanās ar Apvienoto Karalisti, un dažām dalībvalstu divpusējām iniciatīvām Komisija ir apzinājusi problēmas attiecībā uz konsekvences nodrošināšanu ar Savienības tiesību aktiem. Vajadzības gadījumā Komisija ir iejaukusies, lai precizētu tiesisko regulējumu un nodrošinātu nepieciešamos pielāgojumus nolūkā panākt nolīgumu saskaņošanu ar ES noteikumiem. Ir saņemti atgādinājumi, ka maksājumiem un nodokļiem, uz ko attiecas ES un Apvienotās Karalistes Tirdzniecības un sadarbības nolīguma noteikumi par palīdzību piedziņā, nebūtu jāpiemēro attiecīgie noteikumi nolīgumos un saprašanās memorandos, par kuriem dalībvalstis ved sarunas ar Apvienoto Karalisti. Tāpat tika precizēts, ka divpusējām vienošanām starp ES dalībvalstīm un Apvienoto Karalisti nevajadzētu būt pretrunā Apvienotās Karalistes izstāšanās līguma un tā Protokola par Īriju/Ziemeļīriju noteikumiem par palīdzību piedziņā[8].

2. Palīdzība nodokļu piedziņā starp dalībvalstīm: cik efektīva tā ir?

2.1. Pieprasījumu skaits, pieprasītās un faktiski piedzītās summas[9]

6. Pēdējos gados palīdzības pieprasījumu skaits ir ievērojami palielinājies. Šo tendenci atspoguļo tas, ka nodokļu piedziņas jomā arvien vairāk tiek izmantoti visu veidu pārrobežu sadarbības pieprasījumi. Tie ir pieprasījumi pēc informācijas, kas pieprasījuma iesniedzējai iestādei ir potenciāli svarīga tās prasījumu piedziņā, pieprasījumi paziņot adresātam dokumentus, kas saistīti ar šādu prasījumu piedziņu, pieprasījumi veikt izpildes nodrošināšanas pasākumus, lai garantētu prasījumu piedziņu nākotnē, un piedziņas pasākumu pieprasījumi.

---

5 OV L 149/10, 30.4.2021. Jaunie noteikumi par savstarpējo palīdzību nodokļu piedziņā ir izklāstīti Protokolā par administratīvo sadarbību un krāpšanas apkarošanu PVN jomā un par savstarpējas palīdzības prasījumu piedziņā saistībā ar maksājumiem un nodokļiem, kas ir šā Tirdzniecības un sadarbības nolīguma pielikums.

6 Priekšlikums Padomes lēmumam par to, lai Eiropas Savienības vārdā noslēgtu Nolīgumu, ar ko izveido asociāciju starp Eiropas Savienību un attiecīgi Andoras Firstisti un Sanmarīno Republiku, COM(2024) 189 final, 26.4.2024.
Pēc pieņemšanas šim nolīgumam pievienotajā Andoras protokolā tiks paredzēti jauni noteikumi par palīdzību piedziņā attiecībā uz prasījumiem, kas saistīti ar ievedmuitas un izvedmuitas nodokļiem. Šie jaunie noteikumi ir paredzēti Andoras protokola 25. pantā, aizstājot noteikumus, kas iepriekš pieņemti saskaņā ar EK un Andoras Apvienotās komitejas 2003. gada 3. septembra Lēmuma Nr. 1/2003 4.–24. pantu, OV L 253/3, 7.10.2003. Par turpmākiem noteikumiem attiecībā uz savstarpējo palīdzību visu nodokļu prasījumu piedziņā būtu jāvienojas ar Andoru un Sanmarīno četru gadu laikā pēc asociācijas nolīguma stāšanās spēkā (ierosinātā asociācijas nolīguma 63. pants).

7 Pašreizējo sarunu ar Norvēģiju mērķis ir paplašināt piedziņas palīdzības tvērumu saskaņā ar spēkā esošo nolīgumu starp ES un Norvēģiju par administratīvo sadarbību, krāpšanas apkarošanu un prasījumu piedziņu PVN jomā (OV L 195/1, 1.8.2018.).

8 Sk. Komisijas ziņojumu Padomei un Eiropas Parlamentam par sarunu vešanu par divpusējiem nolīgumiem vai režīmiem starp ES dalībvalstīm un Apvienoto Karalisti attiecībā uz administratīvu sadarbību PVN jomā vai palīdzību jebkādu nodokļu piedziņā saskaņā ar Padomes Lēmuma (ES) 2021/689 8. panta 2. punktu, COM(2025) 16 final, 28.1.2025.

9 Jāatzīmē, ka tikai no 2025. gada statistika tiek vākta ar automatizētu rīku, ko izmanto visas dalībvalstis.

1. tabula. Visu dalībvalstu saņemto pieprasījumu kopējais skaits (2020.–2025. gads)

	Informācijas pieprasījumi	Paziņošanas pieprasījumi	Izpildes nodrošināšanas pasākumu pieprasījumi	Piedziņas pieprasījumi	Kopējais pieprasījumu skaits
2020. g.	19 453	1592	90	18 791	39 926
2021. g.	21 952	1488	124	20 711	44 275
2022. g.	19 589	1181	145	20 750	41 665
2023. g.	22 058	1202	297	28 325	51 882
2024. g.	28 833	1366	194	36 525	66 918
2025. g.	29 792	1796	526	39 397	71 511

Dažas dalībvalstis saņēma vairāk palīdzības pieprasījumu nekā citas. Pārskats par 2024. un 2025. gadā saņemto katras dalībvalsts pieprasījumu skaitu ir sniegts 1. pielikumā.

7. Arī piedzītās summas pēdējos gados kopumā ir palielinājušās, taču tās ir daudz mazākas nekā summas, par kurām tiek pieprasīta palīdzība.

2. tabula. Pārskats par summām, par kurām tika pieprasīta palīdzība, un par piedzītajām summām (2020.–2025. gads)

	Summas, kuru piedziņa ir pieprasīta (kā ziņojušas pieprasījuma iesniedzējas dalībvalstis)	Piedzītās summas pēc citu dalībvalstu pieprasījuma pirms savu izdevumu atskaitīšanas (kā ziņojušas pieprasījuma saņēmējas dalībvalstis)	Piedzītās summas, iesniedzot pieprasījumus citām dalībvalstīm (kā ziņojušas pieprasījuma iesniedzējas dalībvalstis)
	EUR (noapaļojot līdz 1000)	*EUR (noapaļojot līdz 1000)*	*EUR (noapaļojot līdz 1000)*
2020. g.	2 424 528 000	76 265 000	66 256 000
2021. g.	2 604 570 000	65 794 000	82 008 000
2022. g.	2 337 326 000	83 277 000	111 284 000
2023. g.	2 991 038 000	104 427 000	129 637 000
2024. g.	3 878 215 000	123 802 000	177 977 000
2025. g.	5 083 807 000	151 427 000	150 471 000

2.2. Par dalībvalstu centieniem sniegt savstarpēju palīdzību nodokļu piedziņā

8. Pastāv liela atšķirība starp summām, par kurām tiek lūgta piedziņas palīdzība, un summām, par kurām (gan iesniedzēja dalībvalsts, gan pieprasījuma saņēmēja dalībvalsts) ir ziņojušas kā par faktiski piedzītām (2. tabula). Tomēr jāatzīmē, ka:
   - piedziņas palīdzību parasti izmanto kā galējo līdzekli pēc tam, kad ir izmantoti visi valsts piedziņas pasākumi[10]. Tas nozīmē, ka piedziņas palīdzības pieprasījumi parasti attiecas uz sarežģītām lietām, kas saistītas ar senākiem prasījumiem;

[10] Saskaņā ar Piedziņas direktīvas 11. panta 2. punktu, pirms piedziņas pieprasīšanas no citas dalībvalsts, pieprasījuma iesniedzējai dalībvalstij vispirms jāizmanto savas valsts piedziņas procedūras, izņemot gadījumus, kad ir acīmredzams, ka pieprasījuma iesniedzējā dalībvalstī nav aktīvu, ko piedzīt, vai ka šādu procedūru rezultātā prasījums netiks pilnībā apmaksāts, un pieprasījuma iesniedzējas iestādes rīcībā ir

- piedziņas darbībām parasti ir vajadzīgs laiks. Pat ja piedziņa ir (daļēji) sekmīga, tā parasti dod rezultātus tikai pēc noteikta laikposma, nevis attiecīgā pieprasījuma gadā;
- automātiski savāktie statistikas dati par faktiski piedzītajām summām (pieejami kopš 2025. gada) ne vienmēr ietver datus par daļēju piedziņu, kas ir daļa no notiekošām piedziņas darbībām, ciktāl šie dati ne vienmēr tiek sistemātiski paziņoti pieprasījuma saņēmēju iestāžu paziņojumā pieprasījuma iesniedzējām dalībvalstīm;
- dati par tieši izmaksātajām kopsummām nav pieejami. Statistikā par faktiski piedzītajām summām, ko paziņojušas pieprasījuma saņēmējas dalībvalstis, un no 2025. gada statistikā, kura savākta, izmantojot automatizēto rīku, nav ņemtas vērā summas, ko debitori samaksājuši tieši pieprasījuma iesniedzējai dalībvalstij pēc piedziņas pieprasījuma iesniegšanas pieprasījuma saņēmējai dalībvalstij. 2025. gadā šādi tiešie maksājumi tika veikti vismaz 6116 reizes (2622 daļēji maksājumi un 3494 pilni maksājumi par prasījumiem);
- "izpildes rādītājs" un pieprasījuma saņēmēju iestāžu veikto piedziņas darbību rezultāti ir atkarīgi no vairākiem faktoriem, kas nav to kontrolē. Pirmkārt, kad tiek nosūtīts piedziņas pieprasījums, nav skaidrs vai var nebūt skaidrs, vai parādnieks vai aktīvi ir atrodami pieprasījuma saņēmējā dalībvalstī. Ja pieprasījuma saņēmējā dalībvalstī nav piedziņas iespēju, tad pieprasījuma saņēmējas iestādes nevar veikt sekmīgas piedziņas darbības. Turklāt parādnieki var sekmīgi apstrīdēt prasījuma pamatotību, iespējams, pat pēc piedziņas palīdzības procedūras sākšanas. Par prasījumiem, kas pēc tam tiek anulēti vai samazināti, statistikā netiek ziņots (jo statistikā tiek ņemtas vērā sākotnējā pieprasījumā minētās summas)[11].

9. Tomēr, pamatojoties uz savākto informāciju, var secināt, ka pieprasījuma saņēmējas administrācijas ne vienmēr pieliek pietiekamas pūles, lai izpildītu saņemtos pieprasījumus. Turpmākie pasākumi ne vienmēr ir sistemātiski, un saziņa par pieprasījumu izpildi bieži vien ir nesavlaicīga un neprecīza, it īpaši attiecībā uz piedzīšanas pieprasījumiem.

   Kopš 2025. gada tiek vākti statistikas dati par palīdzības pieprasījumu saņemšanas apstiprinājumu savlaicīgumu un turpmākiem ziņojumiem par palīdzības pieprasījumu izpildi. Tomēr šie statistikas dati ir jāvāc ilgākā laikposmā, pirms to analīze var sniegt pilnīgi precīzu priekšstatu par pieprasījuma saņēmēju dalībvalstu centieniem laikus izpildīt palīdzības pieprasījumus.

2.3. Galvenās problēmas, kas radušās, izpildot piedziņas pieprasījumus

10. 2017. gada ziņojumā par savstarpējās palīdzības izmantošanu nodokļu piedziņā starp ES dalībvalstīm tika konstatēts, ka "[n]o apspriedēm ar dalībvalstu nodokļu iestādēm izriet, ka piedziņas palīdzība darbojas labi vienkāršās situācijās (piemēram, pārrobežu darba ņēmēju

konkrēta informācija, kas norāda, ka attiecīgajai personai ir aktīvi pieprasījuma saņēmējā dalībvalstī, vai ja šādu procedūru izmantošana pieprasījuma iesniedzējā dalībvalstī radītu nesamērīgas grūtības.

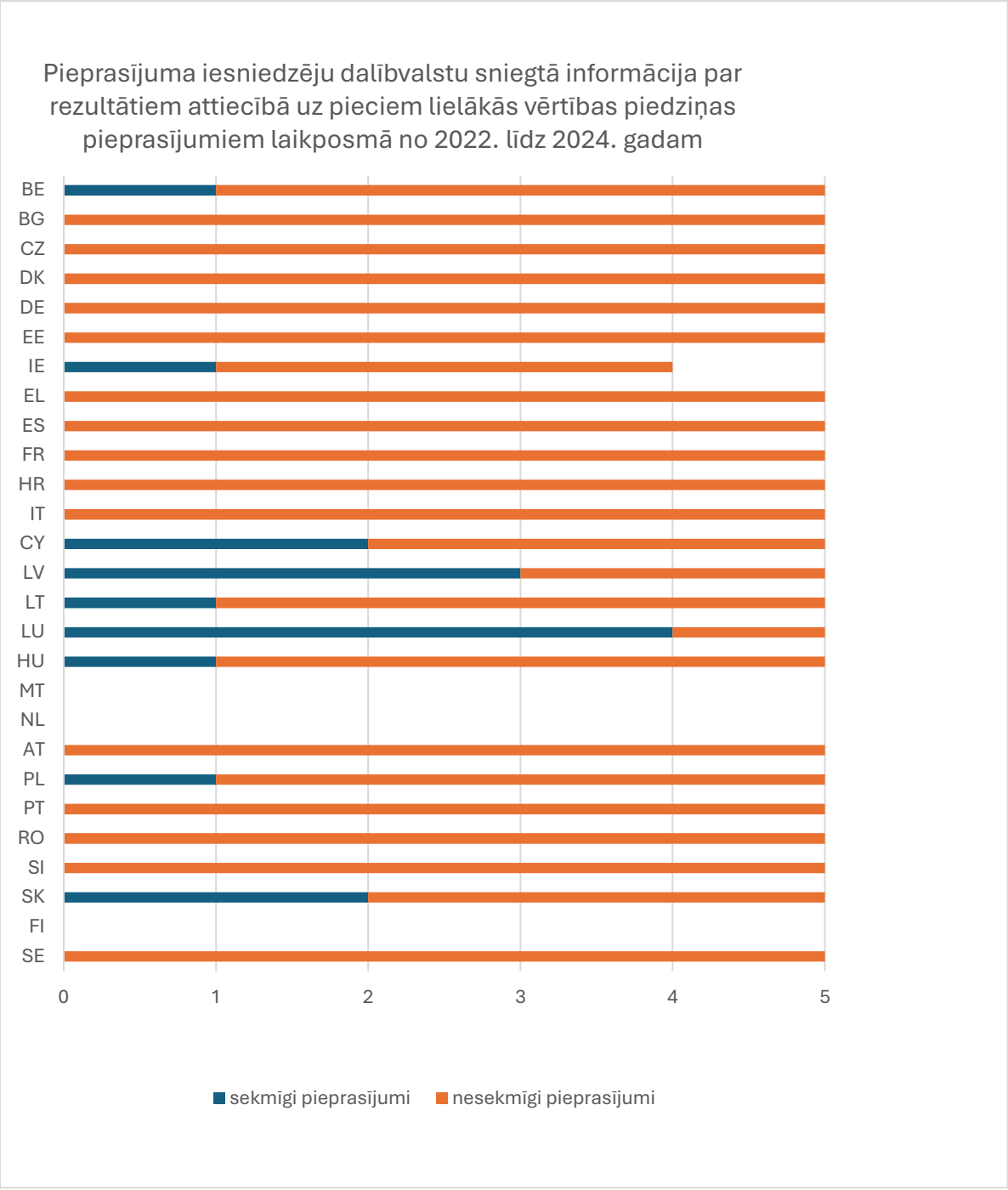
[11] Piemēri citiem faktoriem, ko nekontrolē pieprasījuma saņēmējas iestādes:
1. viena pieprasījuma iesniedzēja dalībvalsts var nosūtīt pieprasījumus vairākām dalībvalstīm saistībā ar vienu un to pašu prasījumu. Šādā gadījumā prasījums (var) tikt piedzīts tikai vienu reizi. Pat ja šis prasījums ir pilnībā piedzīts vienā dalībvalstī, piedzīšanas palīdzības rādītājs citās dalībvalstīs neuzrādīs šo prasījumu kā pilnībā piedzītu, bet kā vispār nepiedzītu.
2. Ja pieprasījuma iesniedzēja dalībvalsts nosūta pieprasījumu par atmaksājamās PVN summas piedzīšanu, piedzīšanas palīdzības statistikas rīkā netiks ņemta vērā konfiscētā PVN atmaksas summa, bet tiks ņemta vērā visa nesamaksātā nodokļu parāda summa (kas var būt daudz lielāka par atmaksājamā PVN summu), tādējādi kropļojot piedzīšanas palīdzības rādītāju, kas tiktu aprēķināts, pamatojoties uz šiem skaitļiem.
3. Dalībvalsts ir saņēmusi piedzīšanas pieprasījumu par ārkārtas summu, kas pārsniedz 500 000 000 EUR. Šā vienotā prasījuma iespējamai nepiedzīšanai varētu būt graujoša ietekme uz pieprasījuma saņēmējas dalībvalsts vispārējo piedzīšanas rādītāju.

gadījumā), kad piedziņas palīdzība ir risinājums nodokļu iestāžu pārrobežu kompetences trūkumam. Tomēr citās situācijās, un īpaši tad, kad summas netiek iekasētas parādnieka krāpnieciska nodoma dēļ, piedziņas palīdzība tiek uzskatīta par sarežģītāku, jo piedziņa notiek pieprasījuma iesniedzējā dalībvalstī"[12]. Šis novērojums ir spēkā arī šobrīd. Neraugoties uz piedzīto summu pieaugumu, joprojām pastāv ievērojama atšķirība starp pieprasītajām un piedzītajām summām.

11. Lai gūtu skaidru priekšstatu par nesekmīgo piedziņas pieprasījumu iemesliem, Komisija ir aicinājusi dalībvalstis padziļināti analizēt piecu lielākās vērtības piedziņas pieprasījumu rezultātus laikposmā no 2022. līdz 2024. gadam. Savāktā informācija apstiprina, ka pastāv būtiska neatbilstība starp pieprasītajām un piedzītajām summām, kas liecina, ka šie pieprasījumi tika apmierināti tikai daļēji.

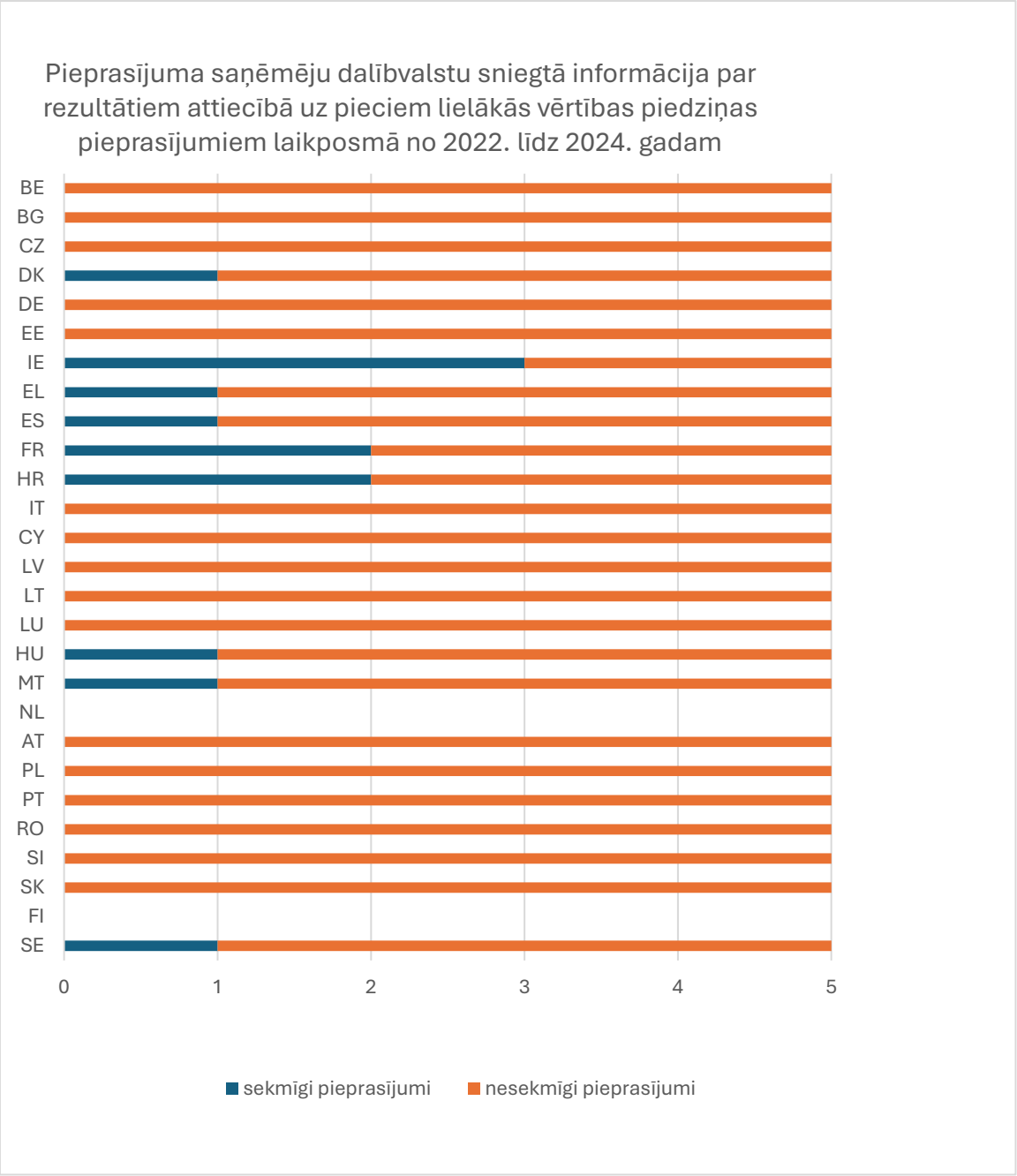
[12] Komisijas ziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei (2017. gada 18. decembris) par palīdzības izmantošanu prasījumu piedziņā starp ES dalībvalstīm, 2. punkta d) apakšpunkts (COM(2017) 778).

3. tabula. Pārskats par gadījumiem, kad piedziņa bijusi sekmīga vai ne, par kuriem ziņojusi pieprasījuma iesniedzēja valsts[13]

[13] "Sekmīga" piedziņa nozīmē, ka pieprasījuma saņēmēja valsts varētu pilnībā vai daļēji atgūt prasījumus vai ka pieprasījuma iesniedzējai valstij ir veikti tiešie maksājumi; "nesekmīga" piedziņa nozīmē, ka nav piedzīta nekāda summa vai ir piedzīta tikai ierobežota summa.
Malta attiecīgajā periodā šādus pieprasījumus nenosūtīja; Nīderlande neatbildēja uz šo apsekojumu; Somija neatbildēja uz šo jautājumu.

4. tabula. Pārskats par gadījumiem, kad piedziņa bijusi sekmīga vai ne, par kuriem ziņojusi pieprasījuma saņēmēja valsts[14]

12. Saskaņā ar savākto informāciju visbiežāk sastopamie šķēršļi efektīvai piedziņas palīdzībai ir parādnieka maksātnespējas statuss vai, kā paskaidrots iepriekš, pieejamu aktīvu trūkums pieprasījuma saņēmējas dalībvalsts teritorijā un tas, ka piedziņa vairs nav iespējama.

    Krāpnieciskas maksātnespējas lietas joprojām ir īpaši sarežģītas, ņemot vērā grūtības izsekot aktīvus pāri robežām un pašreizējās pārrobežu sadarbības ierobežojumus maksātnespējas jomā.

[14] "Sekmīga" piedziņa nozīmē, ka pieprasījuma saņēmēja valsts varētu pilnībā vai daļēji atgūt prasījumus vai ka pieprasījuma iesniedzējai valstij ir veikti tiešie maksājumi; "nesekmīga" piedziņa nozīmē, ka nav piedzīta nekāda summa vai ir piedzīta tikai ierobežota summa.
Nīderlande neatbildēja uz šo apsekojumu; Somija neatbildēja uz šo jautājumu.

Apsekojums apstiprināja, ka savlaicīga piekļuve precīzai informācijai (atjauninātai informācijai par aktīvu esību un atrašanās vietu, parādniekiem vai citām personām, kas atbildīgas par attiecīgo nodokļu parādu) ir būtisks faktors, lai piedziņas palīdzība būtu sekmīga. Ja informācija ir novēlota, nepilnīga vai novecojusi, sadarbības efektivitāte un lietderība ir apdraudēta vai samazināta.

Būtiska nozīme ir savlaicīgiem piedziņas palīdzības pieprasījumiem. Pieprasījumu iesniedzēju dalībvalstu kavēšanās prasījumu novērtēšanā un piedziņas palīdzības sākšanā var ievērojami samazināt sekmīgas piedziņas izredzes.

Piedziņas centienus vēl vairāk apdraud ilgās novērtēšanas un revīzijas procedūras un ieilgušie strīdi par nodokļu prasījumiem. Ja prasījumi tiek apstrīdēti, piedziņas palīdzību principā nevar pieprasīt, un laiks, kas vajadzīgs, lai pieņemtu galīgo lēmumu par nodokļu parādu, bieži vien samazina sekmīgas izpildes iespējamību vēlākā posmā.

Turklāt sarežģītie un bieži mainīgie nodokļu noteikumi var palielināt apstrīdēto prasījumu skaitu, radot papildu kavēšanos un nenoteiktību.

3. Valsts nodokļu piedziņas un pārrobežu piedziņas palīdzības uzlabošana

3.1. Valsts nodokļu piedziņas uzlabošana

13. Nodokļu nepiedzīšana rada ievērojamus nodokļu parādus. Dati par valsts nodokļu parādiem gada beigās ir sniegti 2. pielikumā. Tomēr bez vienotas metodikas valstu nodokļu piedziņas rādītāju novērtēšanai ir grūti novērtēt piedziņas rezultātus dalībvalstīs. Apsekojuma respondenti ziņoja par ļoti atšķirīgām metodēm valsts nodokļu piedziņas rādītāja aprēķināšanai. Dažas dalībvalstis izmanto ar laiku saistītus rādītājus (ar atšķirīgiem atsauces periodiem), savukārt citas koncentrējas uz kavēto maksājumu uzkrājumiem. Dažas dalībvalstis piemēro izpildes un efektivitātes koeficientus, bet citas integrē politikas mērķus. Vairākas dalībvalstis izslēdz neiekasējamus vai apturētus parādus, lai novērtētu efektīvu piedziņu, savukārt citas paļaujas uz plašākiem atbilstības rādītājiem, kas nav tieši saistīti ar piespiedu piedziņu. Rezultātā atšķirības galvenajās definīcijās (piemēram, "kavēti maksājumi", "piedzenams parāds", "atsaukts parāds") ierobežo rezultātu salīdzināmību.

14. Lai gan valstu administrācijas ir turpinājušas pielāgot savas struktūras un procedūras, lai stiprinātu piedziņas palīdzību, ir vajadzīgi turpmāki pasākumi.

15. Joprojām būtiska nozīme ir efektīvām (īpaši savlaicīgiem pieprasījumiem un ātrai izpildei) un efektīvām nodokļu piedziņas procedūrām. Dažām administrācijām ir centralizēti pienākumi vai tās ir nodrošinājušas integrētāku pieeju dažādām nodokļu kategorijām. Šīs pieejas efektivitāte ir atkarīga no tā, vai piedziņas iestādei ir pilnīga piekļuve visai attiecīgajai informācijai, lai piemērotu vispārēju piedziņas stratēģiju.

16. Ļoti svarīga ir arī laba sadarbība starp nodokļu iestādēm un maksātnespējas iestādēm/administratoriem, it īpaši, lai nodrošinātu, ka lēmumi par kopīgu atbildību krāpnieciskos maksātnespējas gadījumos var nodrošināt efektīvu piedziņu.

17. Ir jāpieliek pūles, lai samazinātu novērtēšanas un apstrīdēšanas procedūru ilgumu. Nodokļu noteikumu vienkāršošanai, nodokļu izmeklēšanas paātrināšanai un strīdu izšķiršanas procedūru racionalizēšanai ir būtiska nozīme, lai novērstu kavēšanos, kas apdraud piedziņas izredzes.

18. 2026. gadā tika izveidota jauna *Fiscalis* projekta grupa (*FPG* 069), lai apzinātu veidus, kā uzlabot nodokļu parādu iekasēšanu un piedziņu, izmantojot salīdzinošu analīzi, digitālo pārveidi un sadarbībā balstītu informāciju. Šī *Fiscalis* projekta grupa dos iespēju gūt

plašāku ieskatu par valstu piedziņas procedūru faktisko sniegumu. Šā projekta rezultāti palīdzēs apzināt turpmākas iespējas un jomas, kurās vajadzīgi uzlabojumi.

3.2. Pārrobežu nodokļu piedziņas palīdzības uzlabošana

19. Lai optimizētu pārrobežu pieprasījumu izpildi, pieprasījuma saņēmējām nodokļu iestādēm būtu jānodrošina, ka piedziņa tiek veikta efektīvi un lietderīgi, bez liekas kavēšanās.

20. 2025. gadā ES *AIAC* kopiena[15] izdeva norādījumus par to, kā mazināt nodokļu nemaksāšanas risku, iekļaujot piedziņu daudzpusējās kontrolēs un citos progresīvos starptautiskās administratīvās sadarbības pasākumos nodokļu novērtēšanai un kontrolei.

21. Papildus valstu atgūšanas procedūru aplūkošanai iepriekš minētās *Fiscalis* projekta grupas (*FPG* 069) galvenais mērķis ir uzlabot nodokļu parādu iekasēšanas un piedziņas efektivitāti, ātrumu un taisnīgumu visās ES dalībvalstīs, izveidojot paātrinātu sadarbības mehānismu liela mēroga pārrobežu nodokļu lietās.

22. 2024. gadā tika izveidota *Fiscalis* projekta grupa (*FPG* 046), lai uzlabotu maksājumu un piedziņas procesus PVN vienas pieturas aģentūras (*OSS*) sistēmā, kā arī apsvērtu, kā risināt nodokļu sekas, ko rada maksājamā PVN nemaksāšana vai maksātnespējas procedūras sākšana pret *OSS* reģistrētiem uzņēmumiem. Tiek veikta turpmāka izpēte, lai noteiktu problēmas apmēru.

    Saskaņā ar Savienības *OSS* režīmu (*OSS*) identifikācijas dalībvalsts iekasē PVN un sadala to patēriņa dalībvalstīm. Tomēr par nesamaksātā PVN piedziņu atbild patēriņa dalībvalstis, lai gan nodokļu maksātājs tajās nav reģistrēts. Tas nozīmē, ka patēriņa dalībvalstīm ir jāiesniedz piedziņas pieprasījumi *OSS* identifikācijas dalībvalstij. Šis pienākumu sadalījums starp *OSS* identifikācijas dalībvalstīm un patēriņa dalībvalstīm rada papildu administratīvo slogu, it īpaši tad, ja vairākas patēriņa dalībvalstis nosūta palīdzības pieprasījumus saistībā ar to pašu parādnieku.

    Šī *Fiscalis* projekta grupa secināja, ka ir vajadzīgas turpmākas diskusijas par to, kā uzlabot tā PVN piedziņu, kas joprojām nav samaksāts saskaņā ar Savienības *OSS* režīmu. Ir ierosināti dažādi risinājumi, tostarp grozīt attiecīgos PVN direktīvas (Direktīva 2006/112/EK) noteikumus, lai *OSS* identifikācijas dalībvalsts varētu uzņemties tiešu atbildību par nesamaksātā *OSS* PVN piedziņu. Citi politikas risinājumi varētu būt Piedziņas direktīvā paredzētās procedūras vienkāršošana attiecībā uz *OSS* PVN prasījumiem, piemēram, atceļot prasību par vienotu paziņojuma veidlapu vai vienotu instrumentu, kas atļauj izpildi, ņemot vērā to, ka *OSS* identifikācijas dalībvalsts rīcībā jau ir attiecīgā informācija par nesamaksāto *OSS* PVN.

23. Ir uzdoti arī jautājumi par pašreizējo praksi attiecībā uz PVN atmaksājamo summu apķīlāšanu. Regulas (ES) Nr. 904/2010 48. pants ļauj PVN atmaksu, kas nodokļu maksātājam pienākas vienā dalībvalstī, tieši pārskaitīt uz citu dalībvalsti, kurā minētajam nodokļu maksātājam ir nesamaksāti parādi. Lai gan šī procedūra atvieglo piedziņu, pašlaik tai ir vajadzīga parādnieka piekrišana. Ja šādas piekrišanas nav, dalībvalstīm ir jāiesniedz piedziņas palīdzības pieprasījumi, un tas palielina administratīvo slogu gan pieprasījuma iesniedzējam, gan pieprasījuma saņēmējai dalībvalstij. Saskaņā ar dalībvalstu sniegto statistiku 2025. gadā tika reģistrēti vismaz 912 piedziņas pieprasījumi saistībā ar atmaksājamām PVN summām.

---

[15] Eiropas Savienības Uzlabotās starptautiskās administratīvās sadarbības kopiena, kuras mērķis ir veicināt vienlaicīgu vai daudzpusēju pārbaužu izmantošanu, kopīgas revīzijas, ierēdņu klātbūtni ārvalstu administratīvajos birojos un dalību administratīvajās procedūrās.

4. Secinājumi

24. Savstarpējā piedziņas palīdzība saskaņā ar Piedziņas direktīvu ir kļuvusi par arvien svarīgāku instrumentu, lai nodrošinātu taisnīgu nodokļu uzlikšanu un aizsargātu publiskos ieņēmumus ES. Ievērojami ir palielinājies pieprasījumu skaits un piedzītās summas, kas liecina par pašreizējās sistēmas kopējo vērtību.

25. Tomēr sarežģīti prasījumi vai prasījumi ar lielu vērtību joprojām ir grūti izpildāmi. Piedziņas darbību efektivitāti un lietderību ierobežo pieejamu aktīvu trūkums, maksātnespējas situācijas, ilgstošas novērtēšanas un revīzijas procedūras un ilgstoši strīdi.

26. Apsekojums un informācijas apmaiņa ar valstu administrācijām uzsver, cik svarīgi ir turpmāki uzlabojumi gan valstu, gan pārrobežu līmenī, lai tiktu galā ar pieprasījumu skaita pastāvīgo pieaugumu. Īpaša uzmanība būtu jāpievērš šādiem aspektiem:
    - noteikumu vienkāršošana, lai samazinātu laiku, kas vajadzīgs novērtēšanas un revīzijas procedūrām, un lai samazinātu apstrīdēšanu un kavēšanos;
    - ieguldīšana efektīvās iekasēšanas un piedziņas procedūrās un pienācīgās administratīvajās spējās pieprasījuma iesniedzējās un pieprasījuma saņēmējās dalībvalstīs, kā arī izpētot MI un digitālo tehnoloģiju piedāvātās iespējas ar atbilstošiem aizsardzības pasākumiem;
    - sadarbības uzlabošana starp nodokļu (piedziņas) iestādēm un tiesām un citām iestādēm, kas nodarbojas ar maksātnespējas lietām;
    - konsekventu un savlaicīgu turpmāko pasākumu nodrošināšana saistībā ar piedziņas palīdzības pieprasījumiem;
    - risinājumu rašana grūtībām saistībā ar aktīvu atrašanās vietas noteikšanu, jo informācijas apmaiņa saskaņā ar Direktīvu 2011/16/EK par administratīvo sadarbību nenodrošina reāllaika piekļuvi atjauninātai informācijai par aktīviem ārvalstīs;
    - nepilnību novēršana sadarbībā starp nodokļu piedziņas iestādēm un iestādēm, kas pārvalda maksātnespējas procedūras.

27. Komisija atbalstīs *Fiscalis* projekta grupas darbu piedziņas jomā un izmantos tās rezultātus, lai sniegtu informāciju turpmākai analīzei un iespējamām darbībām. Komisija apsvērs, kā var uzlabot operatīvo praksi lielos pārrobežu piedziņas gadījumos. Mērķis ir novērtēt, vai saskaņotāka daudzpusēja sadarbība – papildus pašreizējai divpusējai sadarbībai – starp dalībvalstīm varētu uzlabot efektivitāti, īpaši sarežģītās lietās, kurās iesaistītas vairākas dalībvalstis un kurās divpusējas pieejas var būt mazāk efektīvas.

28. Ņemot vērā ilgu apstrīdējumu negatīvo ietekmi uz nodokļu piedziņu, Komisija plāno pārbaudīt, cik lielā mērā var uzlabot izpildes nodrošināšanas pasākumu izmantošanu apstrīdēto prasījumu piedziņas nodrošināšanai. Pašlaik izpildes nodrošināšanas pasākumu pieprasījumu skaits joprojām ir mazs. *Fiscalis* projekta grupas projekts varētu palīdzēt novērtēt, vai tas (daļēji) ir tāpēc, ka trūkst skaidru un/vai saskaņotu procedūru izpildes nodrošināšanas pasākumu pieņemšanai pārrobežu lietās.

29. Kopā ar dalībvalstīm Komisija turpinās pētīt vēlamās iespējas, kā uzlabot tā PVN piedziņu, kas joprojām nav samaksāts saskaņā ar Savienības *OSS* režīmu, un atvieglot nodokļu maksātājam vienā dalībvalstī maksājamās PVN atmaksas tiešu pārskaitīšanu uz citu dalībvalsti, kurā minētajam nodokļu maksātājam ir nesamaksāti parādi.

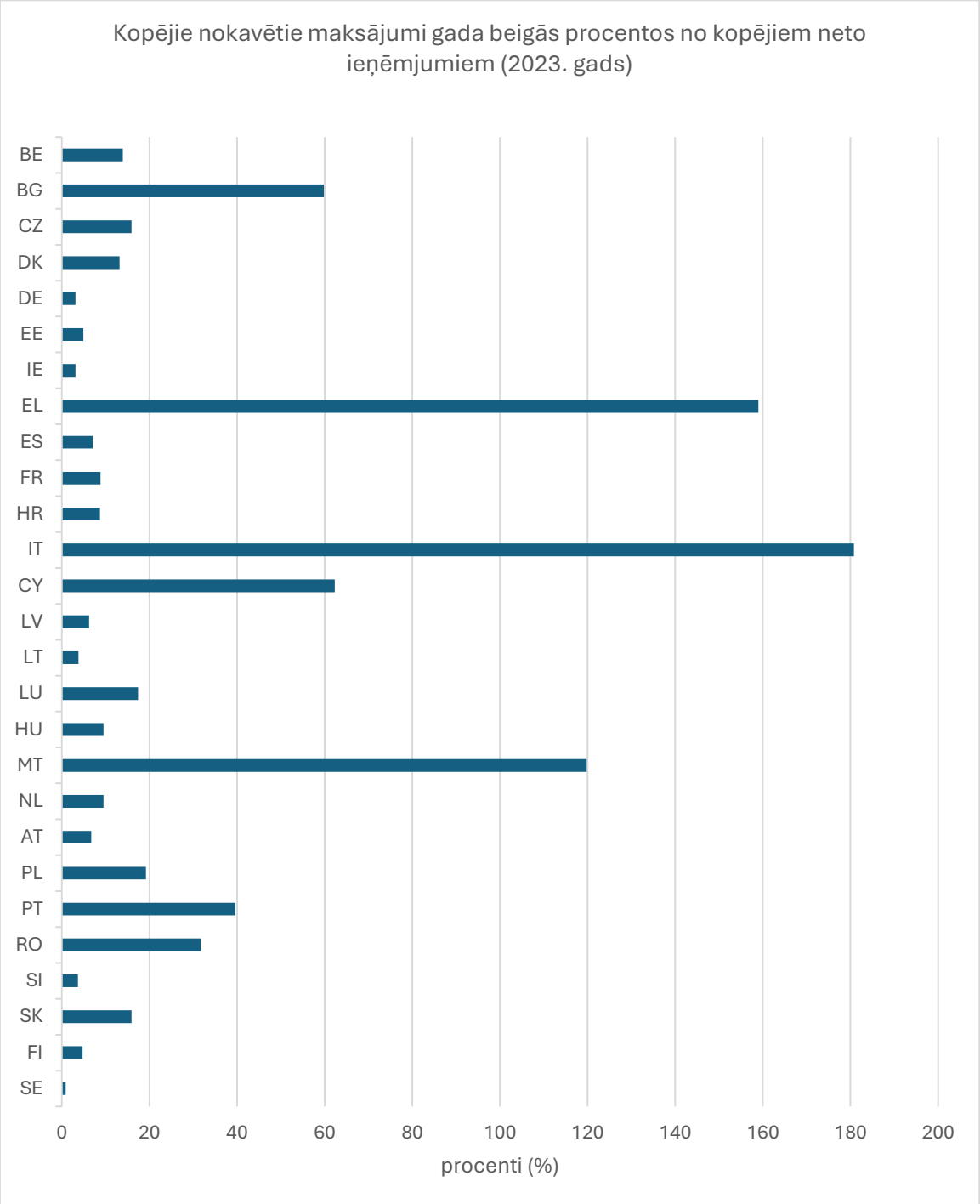
30. Komisija turpinās atbalstīt administrācijas, izmantojot norādījumus, uzraudzību un attiecīgā gadījumā likumdošanas iniciatīvas. Tās mērķis būs arī attīstīt palīdzību piedziņā sarunās ar trešām valstīm. Dalībvalstis tiek mudinātas turpināt sadarboties ar Komisiju, lai nodrošinātu šo darbību sekmīgu īstenošanu.

1. pielikums. Pārskats par katras dalībvalsts saņemto pieprasījumu skaitu (2024. un 2025. gads)

	Informācijas pieprasījumi		Paziņošanas pieprasījumi		Izpildes nodrošināšanas pasākumu pieprasījumi		Piedziņas pieprasījumi	
	2024. g.	2025. g.	2024. g.	2025. g.	2024. g.	2025. g.	2024. g.	2025. g.
BE	1034	944	53	58	25	33	1764	2126
BG	1940	2195	65	72	10	13	766	866
CZ	331	537	44	18	0	4	406	562
DK	214	175	30	17	0	12	517	399
DE	2668	2374	220	325	19	62	5143	4186
EE	153	175	12	11	3	27	386	407
IE	290	256	22	57	0	95	512	692
EL	454	597	10	5	2	5	157	244
ES	1364	1281	50	70	11	8	1920	1713
FR	1474	2289	62	163	3	122	3537	3839
HR	749	737	17	28	2	2	307	661
IT	1527	1427	83	72	13	15	1561	1545
CY	141	160	19	15	3	3	786	431
LV	313	296	23	14	1	4	166	213
LT	1705	1987	20	26	48	39	6318	6735
LU	796	649	29	34	6	19	1583	2077
HU	896	1173	59	53	12	7	422	938
MT	57	82	20	69	9	0	154	673
NL	1671	1692	77	127	10	12	2405	2013
AT	658	834	38	47	6	6	1028	1460
PL	2842	2856	229	332	3	11	2995	3830
PT	678	675	21	16	2	11	587	617
RO	5932	5562	99	80	2	4	1848	2001
SI	226	217	11	24	1	1	383	400
SK	371	405	23	24	5	8	393	402
FI	76	46	13	8	0	1	191	107
SE	273	171	17	31	0	2	299	260
Kopā	**28 833**	**29 792**	**1366**	**1796**	**194**	**526**	**36 525**	**39 397**

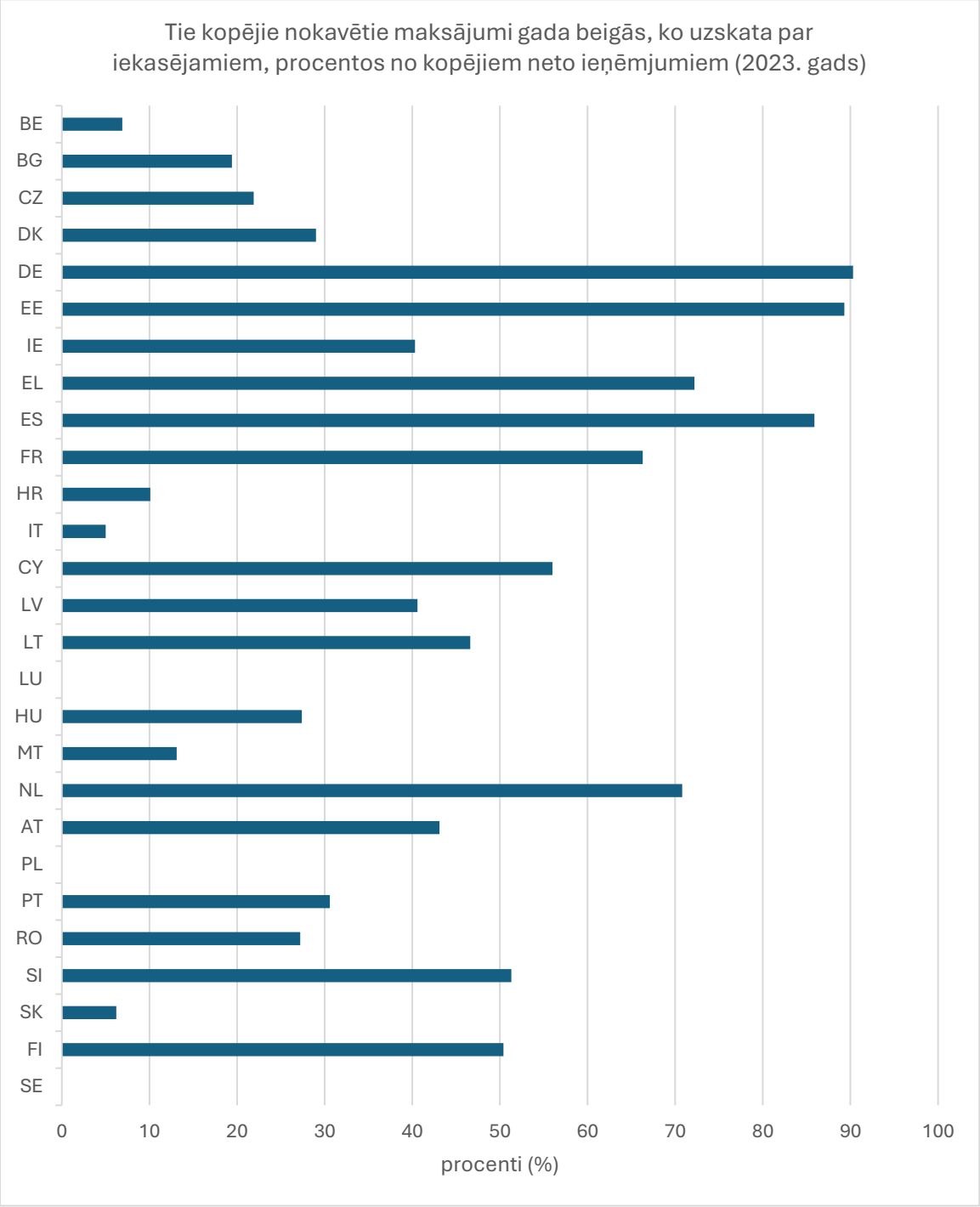
2. pielikums. Valsts nodokļu piedziņas nokavēto maksājumu rādītāji

Turpmākajā tabulā ir sniegts pārskats par kopējiem nokavētajiem maksājumiem gada beigās procentos no kopējiem neto ieņēmumiem (2023. gada dati)[16].

[16] Dati ņemti no ESAO nodokļu administrācijas 2025. gada ziņojuma, 105. lpp., 7.2. un 7.3. attēls (*Tax Administration 2025 | OECD*). Avots: *ADB*, *CIAT*, *IOTA*, SVF, ESAO, Starptautiskais apsekojums par ieņēmumu pārvaldību, D.41. tabula. Nokavēto maksājumu attiecība: noslēguma uzkrājumi un iekasējamie nokavētie maksājumi, http://isoradata.org.

Turpmākajā tabulā ir sniegts pārskats par tiem kopējiem nokavētajiem maksājumiem gada beigās, kas tiek uzskatīti par iekasējamiem, procentos no kopējiem nokavētajiem maksājumiem gada beigās (2023. gada dati)[17].

[17] Dati ņemti no ESAO nodokļu administrācijas 2025. gada ziņojuma, 106. lpp., 7.4. attēls (*Tax Administration 2025 | OECD*). Avots: *ADB*, *CIAT*, *IOTA*, SVF, ESAO, Starptautiskais apsekojums par ieņēmumu pārvaldību, D.41. tabula. Nokavēto maksājumu attiecība: noslēguma uzkrājumi un iekasējamie nokavētie maksājumi, http://isoradata.org.